

2021-04-22

Tilläggsavtal

till Avtalet avseende finansiering och tidplan för utbyggnad av tunnelbanan samt tidplan för bostadsåtagandet

Parter

1. Staten, genom Stockholmsförhandlingen
2. Region Stockholm
3. Stockholms stad
4. Nacka kommun
5. Solna stad
6. Järfälla kommun

Staten genom Stockholmsförhandlingen, Region Stockholm, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun benämns i det följande enskilt för "Part" och gemensamt för "Parterna". Region Stockholm benämns enskilt för "Regionen". Staten, genom Stockholmsförhandlingen, benämns enskilt för "Staten".

1. Bakgrund

Parterna har genom Huvudavtal och till det avtalet bilagda Delprojektavtal, daterade den 7 januari 2014, (i detta avtal tillsammans benämnda Avtalet), om finansiering och medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län enligt 2013 års Stockholmsförhandling, ingått avtal om finansiering och medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län genom beslut i respektive Parts beslutande organ.

Avtalet innehåller ett tak för eventuella kostnadsökningar på 2 925 miljoner kronor (i prisnivå januari 2013). Efter en översyn av dessa avtal slöt Parterna ett tilläggsavtal den 3 maj 2017. Genom det tilläggsavtalet regleras tidplan för genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden, tidpunkt för fullgörandet av Järfälla kommuns bostadsåtagande, samt en betalningsplan där 1 160 miljoner kronor av det avtalade kostnadstaket på 2 925 miljoner kronor för Parternas finansiering togs i anspråk. Därmed återstod 1 765 miljoner kronor till avtalat kostnadstak.

Under 2019 genomfördes en genomlysning av kostnader och tidplan. Arbetet utmynnade i *Nulägesrapport 2019 nya tunnelbanan, 2013 års Stockholmsförhandling, FUT 2021-0414*. Genomlysningen visar att de förväntade kostnaderna ligger högre än vad som beräknades vid 2013 års Stockholmsförhandling. De nya bedömningarna anger ett överskridande av kostnadsramen efter genomförda besparingar med 9 307 miljoner kronor i 2016 års prisnivå. Jämfört med tidigare

projektering och kostnads kalkyler för tunnelbanan innehöll översynen nödvändiga förändringar avseende utbyggnadernas omfattning, med bland annat en räddningstunnel och utökade miljökrav.

Under oktober 2020 beslutade Styrelsen för uppföljning av Stockholmsförhandlingen därför i enlighet med gällande Avtal om en ny betalplan. Den nya betalplanen reglerar Parternas medfinansiering utifrån redan avtalad budget och inkluderar tillskjutandet av kvarvarande kostnadstak om 1 765 miljoner kronor i 2016 års prisnivå. Den nya betalplanen gäller med förbehållet att ett nytt tilläggsavtal inklusive en ny betalplan som hanterar den sammantagna finansieringen för Projektet beslutas före den sista oktober 2022.

Då avtalat, maximalt kostnadsansvar för fördyringar enligt nya beräkningar förväntas att överskridas, har Parterna denna dag kommit överens om detta tilläggsavtal med bilagor (i det följande benämnt "Tilläggsavtal") för att Projektet ska kunna realiserars.

2. Gällande avtal

Parternas åtaganden regleras i Avtalet. Det saknas reglering kring eventuella fördyringar utöver kostnadstak. I stället begränsas Parternas finansiella ansvar till att finansiera respektive medfinansiera enligt vad som anges i Avtalet, vilket innebär att för eventuella kostnadsökningar begränsas det gemensamma ansvaret till ett kostnadstak om 2 925 miljoner kronor. Av bilaga 1 till Delprojektavtalen framgår att beloppen som anges i bilagans tabell 5 utgör "maximala kostnadsökningsansvar" för respektive Part. Av avsnitt 8.2 i Huvudavtalet framgår vidare att "Parterna ska, vid behov, se över och uppdatera bilaga 1 vid upprättande av Genomförandevtalen, genomförd Projektering samt i samband med upphandling av respektive Delprojekt".

I Huvudavtalet (15.2) regleras Parternas skyldigheter att samverka enligt följande. "Om något villkor enligt 15.1 ovan inte uppfylls, något Delprojekt inte kan genomföras t.ex. på grund av att detaljplaner, järnvägsplaner, tillstånd eller liknande inte erhålls, kraftigt försenas eller erhålls med innehåll som i väsentlig mån avviker från vad som förutsattes vid detta Avtals ingående, ska Parterna i god anda diskutera hur detta ska påverka Avtalet, Delprojektavtal och förutsättningarna för dessas uppfyllande. Utgångspunkten för sådan diskussion ska vara att enas om sådana anpassningar av Avtalet och berört Delprojektavtal som krävs för att så långt som möjligt vidmakthålla de principer som legat till grund för ingående av detta Avtal och berört Delprojektavtal (dock med beaktande av de förhållanden/ändrade förutsättningar som föranlett sådan diskussion/justering)".

3. Syfte

Jämfört med Avtalet och 2017 års tilläggsavtal innebär de förnyade bedömningarna från 2019 förändringar gentemot gällande avtal i följande avseenden:

- Årliga investeringskostnader (bilaga 1)
- Finansiering med nytt kostnadstak där ytterligare 9 307 miljoner kronor tillförs Projektet (tabell 1, bilaga 2 och 3)
- Tidplan för fullgörandet av Parternas bostadsåtaganden (bilaga 4)
- Tidplan för Statens återbetalning av förskottade medel (bilaga 4)
- Tidplan för genomförandet av tunnelbaneutbyggnaderna (bilaga 5)

Syftet med detta Tilläggsavtal är att reglera och tydliggöra dessa förändringar.

Utöver de uttryckliga förändringar som beskrivs i detta Tilläggsavtal gäller Avtalet med oförändrade villkor. Detta Tilläggsavtal ersätter tidigare ingånget tilläggsavtal från 2017. Hänvisningar till 2017 års tilläggsavtal som görs i exempelvis andra avtal mellan Parterna ska i stället anses avse detta Tilläggsavtal. De definitioner som anges i Avtalet ska äga motsvarande tillämpning i detta Tilläggsavtal såvida inte annat särskilt anges.

4. Finansiering

Investeringskostnaderna för Projektet i sin helhet, d.v.s. kostnaderna för utbyggnad av tunnelbanan, beräknas till 31 813 miljoner kronor exklusive fordon och depå i prisnivå januari 2016. Parts finansieringsåtagande utöver det som framgår av Avtalet upp till ett totalt belopp av den totala investeringskostnaden anges i tabell 1.

Sträcka	Avtal 2013	Kalkyl 2019	Fördyring	Staten	Regionen	Sthlm	Nacka	Solna	Järfälla
Kungst-Sofia	2308	3813	1505	664	479	181	181		
Sofia-Socken	4386	6857	2471	1089	785	597			
Sofia-Nacka	7733	10214	2481	1094	787	392	208		
Odenp-Hagas	2424	2705	281	111	98	72			
Hagas-Arenas	2308	2938	630	248	212			170	
Barkarby	3347	5286	1939	794	656				489
Summa	22506	31813	9307	4000	3018	1242	389	170	489
Miljoner kronor i prisnivå januari 2016			Andel	43%	32%	13%	4%	2%	5%

Tabell 1. Kostnadsansvar samt kostnadstak per Delprojekt vid kostnadsökningar över det som avtalats i Avtalet exklusive depå och fordon, som Regionen ansvarar för.

Den totala finansieringen med nytt kostnadstak framgår av tabell i bilaga 2. Av bilagan framgår att Staten, utöver de belopp som gäller enligt Avtalet, tillför ytterligare maximalt 4 000 miljoner kronor. För att täcka nu kända fördyringar om 9 307 miljoner kronor ska resterande 5 307 miljoner kronor tillskjutas av övriga Parter i enlighet med tabell 1.

Genom detta Tilläggsavtal utökar Parterna således sina respektive kostnadsåtaganden i enlighet med tabell 1 trots att Avtalet eller tidigare tecknat tilläggsavtal inte medför något åtagande för Part att gå in med finansiering utöver däri avtalade kostnadstak. Det är Parternas gemensamma strävan att söka tillse att inga ytterligare kostnadsfördyringar tillkommer utöver nu kända 9 307 miljoner kronor. Till stöd för denna strävan överenskommer Parterna ett nytt arbetssätt enligt punkt 6 nedan. Skulle genomförandet ändå visa sig vara beroende av tillskjutande av ytterligare medel ska detta hanteras i enlighet med Avtalets principer, varvid Avtalet jämte detta Tilläggsavtal inte ska anses förbinda Part att bidra med finansiering utöver de belopp som häri avtalats. Såsom framgår av tabell 1 uppgår Statens maximala kostnadsansvar för genomförandet av avtalade Projekt till 4 000 miljoner kronor utöver tidigare avtalade kostnadstak.

Parterna är medvetna om att den utökade statliga finansieringen enligt tabell 1 ska ske genom en utökning av lån som täcks genom framtida intäkter från trängselskatten. Eventuell intäktsminskning från trängselskatten ska enligt avsnitt 8.3 i Huvudavtalet bäras av Staten. Ingen förändring ska ske av lagen (2004:629) om trängselskatt.

4.1. Betalplan

Parterna är överens om en ny betalplan, som är anpassad efter både den nya kostnadskalkylen och den nya tidplanen för genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden, bilaga 3. Tabellen redovisar Parternas årliga bidrag till utbyggnaden av tunnelbanan samt förskotteringen. Återbetalning av förskotteringen framgår i punkt 4.2. samt bilaga 4.

Med utgångspunkt i Delprojektens framdrift är Parterna överens om att en justering av betalplanen i bilaga 3 kan genomföras årligen vid behov i relation till tidplanerna i bilaga 5. Detta innebär att de årliga inbetalningsbeloppen vid behov justeras inom ramen för beslutad betalplan och den maximala partsfinansiering som häri avtalats ska således inte påverkas av sådan justering. En eventuell justering av betalplanen för nästkommande år ska beslutas av en enig Styrelse för uppföljning av Stockholmsförhandlingen senast den 30 september respektive år.

4.2. Bostadstillskott, trafikstarter och återbetalning

Antalet bostäder är oförändrat jämfört med Avtalet. Kommunernas bostadsåtagande förlängs till senast 2035, med undantag för 2 200 bostäder av det samlade åtagandet på västra Sicklaön i Nacka som ska vara färdigställda senast 2040. Tidpunkterna för kommunernas bostadsåtagande framgår av tabell i bilaga 4.

Statens återbetalning av förskottrade medel senareläggs till 2030 respektive 2035 givet fullgjort åtagande om trafikstart samt bostadsåtagande. Tidplanerna för återbetalning framgår av tabell i bilaga 4.

Slutbetalningen av förskottrade medel ska betalas ut av Staten till berörd Part i enlighet med Avtalet och därmed senast 2040.

5. Tidplan för genomförandet

En uppdaterad tidplan för respektive Delprojekt biläggs, bilaga 5. Region Stockholms åtagande om trafikstart förlängs i enlighet med tidplanen. Tidplanerna redovisar möjlig trafikstart 2030 för tunnelbanan till Nacka och Söderort, 2028 för tunnelbanan till Arenastaden och 2026 för tunnelbana till Barkarby. Tiderna anges exklusive eventuella överklaganden.

De justerade tidplanerna för respektive Delprojekt, i enlighet med bilaga 5, ersätter samtliga i Avtalet angivna tider gällande genomförandet av utbyggnaderna av tunnelbanan.

6. Nya arbetssätt

Parternas gemensamma strävan är att söka tillse att ytterligare fördyringar inte ska uppstå. I syfte att minska risken för ytterligare kostnadsökningar överenskommer Parterna därför att följande arbetssätt ska tillämpas för att säkerställa tidig beredskap och partsdiskussion i god anda om handlingsalternativ om risk för kostnadsökningar bedöms föreligga:

- Framtagande av konsekvensbeskrivningar av tillkommande, potentiellt kostnadshöjande förutsättningar/krav/risker/problem så snart de uppdragas och gemensam genomgång av möjliga, kostnadsbesparande åtgärder.
- Implementering av kvalitativt riskhanteringsarbete, där risker kontinuerligt redovisas för Styrelse och Parter och där Parterna tar gemensamt ansvar för att minimera och hantera riskerna.

Detta ska inte anses medföra en förpliktelse för Part att finansiera eller på annat sätt bidra till realiseringen av Projekten utöver vad som följer av Avtalet jämte detta Tilläggsavtal. Skulle ytterligare kostnadsökningar tillkomma kan Parterna överväga att helt eller delvis avbryta genomförande i den utsträckning som krävs för att innehålla avtalade finansieringsramar, alternativt förhandla fram nya lösningar och ett förändrat genomförande inom avtalade ramar.

I sista hand kan förhandling om tillskjutande av ytterligare finansiering upptas, varvid det ska beaktas att ingen av Parterna har åtagit sig finansiering utöver vad som anges i Avtalet jämte detta Tilläggsavtal.

I syfte att förverkliga den utbyggnad av infrastruktur kring Stockholm som är föremål för Avtalet, och i linje med principerna däri, är Parterna överens om att i samverkan söka åstadkomma en snabb och kostnadseffektiv framdrift av Delprojekten, där utbyggnaden kan verkställas inom avtalade tidsplaner och finansieringsramar.

7. Investeringskostnader

De årliga investeringskostnaderna framgår av tabell i bilaga 1.

8. Villkor för Tilläggsavtalets giltighet

Detta Tilläggsavtal gäller så länge Huvudavtalet består och under följande förutsättningar:

- Stockholms kommunfullmäktige senast den 30 september 2021 godkänner detta Tilläggsavtal genom ett beslut som vinner laga kraft,
- Nackas kommunfullmäktige senast den 30 september 2021 godkänner detta Tilläggsavtal genom ett beslut som vinner laga kraft,
- Solna kommunfullmäktige senast den 30 september 2021 godkänner detta Tilläggsavtal genom ett beslut som vinner laga kraft,
- Järfälla kommunfullmäktige senast den 30 september 2021 godkänner detta Tilläggsavtal genom ett beslut som vinner laga kraft,
- Regionens Regionfullmäktige senast den 30 september 2021 godkänner detta Tilläggsavtal genom ett beslut som vinner laga kraft,
- Staten undertecknar detta Tilläggsavtal samt att regeringen godkänner Tilläggsavtalet senast den 31 december 2021.

Detta avtal är upprättat i sex likalydande exemplar varav Parterna tagit var sitt.

Stockholm den _____ april 2021

2013 års Stockholmsförhandling
Catharina Håkansson Boman

Stockholms stad
Anna König Jerlmyr

Region Stockholm
Irene Svenonius
Kristoffer Tamsons

Nacka kommun
Mats Gerdau

Solna stad
Pehr Granfalk

Järfälla kommun
Emma Feldman

Bilagor

Bilaga 1. Årliga investeringskostnader

Bilaga 2. Finansiering av infrastruktur och nytt kostnadstak

Bilaga 3. Betalplan

Bilaga 4. Bostadstillskott och återbetalning

Bilaga 5. Översiktliga tidplaner per projekt

Bilaga 1. Årliga investeringskostnader

Årliga investeringskostnader

Miljoner kronor

Prisnivå januari 2016

	Utfall 2014-19	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Totalt
Nacka och Söderort	2 371	1 230	1 636	1 777	2 122	2 151	2 210	2 517	2 052	1 442	1 105	270	20 883
Arenastaden	1 041	354	582	705	740	931	558	479	227	26			5 643
Barkarby	957	529	779	796	847	967	389	23					5 287
Totalt	4 369	2 113	2 997	3 278	3 709	4 049	3 157	3 019	2 279	1 468	1 105	270	31 813

Bilaga 2. Finansiering av infrastruktur och nytt kostnadstak

Finansiering av infrastruktur

Miljoner kronor

Prisnivå januari 2016

Finansiering	Nacka och Söderort	Arena- staden	Barkarby	Totalt
Staten	12 963	3 321	2 974	19 259
varav medfinansiering	3 694	229	689	4 612
varav länsplanen		828		828
varav trängselskatter	6 422	1 905	1 491	9 819
varav kostnadstak tilläggsavtal 2021 (trängselskatter)	2 847	359	794	4 000
Region Stockholm	2 784	739	929	4 452
varav medfinansiering	733	429	273	1 434
varav kostnadstak tilläggsavtal 2021	2 052	310	656	3 018
Stockholms stad	3 797	743		4 540
varav medfinansiering	2 627	670		3 298
varav kostnadstak tilläggsavtal 2021	1 170	72		1 242
Nacka kommun	1 339			1 339
varav medfinansiering	950			950
varav kostnadstak tilläggsavtal 2021	389			389
Solna stad		840		840
varav medfinansiering		670		670
varav kostnadstak tilläggsavtal 2021		170		170
Järfälla kommun			1 383	1 383
varav medfinansiering			894	894
varav kostnadstak tilläggsavtal 2021			489	489
Totalt	20 884	5 643	5 286	31 813

Bilaga 3. Betalplan

Betalplan Stockholmsförhandlingen, tilläggsavtal april 2021

Miljoner kronor

Prisnivå januari 2016

	Fakturerat 2014-19	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Totalt
Staten	2 247	195	1 383	1 593	1 792	1 881	1 628	1 451	994	646	487	119	14 416
Nacka och Söderort	1 666		975	1 057	1 262	1 279	1 314	1 253	905	636	487	119	10 951
<i>Nacka och Söderort medfinansiering</i>	242		445	483	576	584	600	384	169	119	91	0	3 694
<i>Nacka och Söderort trängselskatter</i>	1 424		529	574	685	695	714	869	735	517	396	119	7 257
Arenastaden	250		37	156	164	206	154	189	89	10			1 255
<i>Arenastaden medfinansiering</i>	5		9	38	40	50	34	35	17	2			229
<i>Arenastaden trängselskatter</i>	245		28	118	124	156	121	153	73	8			1 025
Barkarby	332	195	372	380	366	396	159	9					2 211
<i>Barkarby medfinansiering</i>	44	70	178	182	109	74	30	2					689
<i>Barkarby trängselskatter</i>	288	125	194	198	258	322	129	8					1 521
Region Stockholm	1 941	76	336	541	676	829	504	750	729	467	351	86	7 287
Nacka och Söderort	741		132	143	170	173	177	579	652	458	351	86	3 662
<i>Nacka och Söderort medfinansiering</i>	324		33	36	43	44	177	579	652	458	351	86	2 784
<i>Nacka och Söderort förskott staten</i>	417		98	106	127	129							877
Arenastaden	923		58	250	262	330	195	163	77	9			2 267
<i>Arenastaden medfinansiering</i>	103		3	11	12	227	135	163	77	9			739
<i>Arenastaden förskott staten</i>	333		38	161	169								701
<i>Arenastaden förskott länsstyrelsen</i>	488		18	77	81	102	61						828
Barkarby	277	76	146	149	243	327	132	8					1 358
<i>Barkarby medfinansiering</i>	73	76	85	87	141	327	132	8					929
<i>Barkarby förskott staten</i>	204		61	62	102								429
Stockholms stad	1 239		405	551	636	683	593	535	390	263	200	49	5 544
Nacka och Söderort	987		369	400	478	485	498	497	372	261	200	49	4 597
<i>Nacka och Söderort medfinansiering</i>	987		133	144	172	485	498	497	372	261	200	49	3 797
<i>Nacka och Söderort förskott staten</i>	0		237	257	307								800
Arenastaden	252		35	150	158	199	95	38	18	2			947
<i>Arenastaden medfinansiering</i>	252		14	61	64	199	95	38	18	2			743
<i>Arenastaden förskott staten</i>	0		21	89	94								204
Nacka Kommun	205		163	177	212	215	220	188	124	87	67	16	1 673
<i>Nacka och Söderort medfinansiering</i>	205		65	70	84	215	220	188	124	87	67	16	1 339
<i>Nacka och Söderort förskott staten</i>	0		99	107	128								334
Solna stad	387		35	149	156	197	114	89	42	5			1 174
<i>Arenastaden medfinansiering</i>	387		1	3	3	197	114	89	42	5			840
<i>Arenastaden förskott staten</i>	0		34	146	154								334
Järfälla kommun	470	136	261	266	237	244	98	6					1 718
<i>Barkarby medfinansiering</i>	470	136	147	150	133	244	98	6					1 384
<i>Barkarby förskott staten</i>	0		114	116	104								334
Totalt	6 489	407	2 583	3 278	3 709	4 049	3 157	3 019	2 279	1 468	1 105	270	31 813

Bilaga 4. Bostadstillskott och återbetalning

Bostadstillskott och återbetalning

Miljoner kronor

Prisnivå januari 2013

	2025	2030	2035	Totalt per part	Åtagande 2030	Åtagande 2035
Återbetalning till kommun					Bostadstillskott* (lägenheter)	Bostadstillskott* (lägenheter)
Stockholms stad		500,5	500,5	1 001	32 400	45 900
Nacka kommun		166,5	166,5 **	333	8 200	13 500**
Solna stad		166,5	166,5	333	3 200	4 500
Järfälla kommun		166,5	166,5	333	9 900***	14 000***
Återbetalning till Region Stockholm					Trafikstart (år)	
Region Stockholm (Länsplan)	825			825	Barkarby: 2026	
Region Stockholm		1 000	1 000	2 000	Arenastaden: 2028	
					Nacka och Söderort: 2030	
Summa	825	2 000	2 000	4 825		

* Bostadstillskott räknas som färdigställda bostäder, från 2014-01-01 till utgången av angivet år i tabellen, vars detaljplaner antas från och med 2014-01-01.

** Nacka kommuns bostadsåtagande förlängs till senast 2035 med undantag av 2 200 bostäder av det samlade åtagandet på västra Sicklaön som ska vara färdigställda senast 2040. Återbetalningen av de 166,5 miljoner kronor sker med 100 miljoner kronor år 2035 givet bostadstillskott om 11 300, samt 66,5 miljoner kronor senast år 2040 givet fullgjort bostadstillskott om 13 500.

*** Förutsätter fastighetsöverlåtelse i enlighet med punkt 3.3 i Delprojektavtal för tunnelbana till Barkarby.

Om berörd Parts åtagande ej kunnat genomföras enligt Avtalet vid respektive angiven tidpunkt för återbetalning av förskottade medel ska Statens betalning ske så snart respektive berörd Parts åtagande uppfyllts. Förskottade medel betalas dock under alla omständigheter ut av Staten till berörd Part senast 2040 för Stockholm, Nacka, Solna och Järfälla.

